

Asociația pentru Democrație Participativă
Association for Participatory Democracy

Raport de monitorizare a respectării transparenței decizionale

aprilie – iunie 2010

Acest eveniment/material este realizat în cadrul proiectului „Fortificarea transparenței procesului decizional în Republica Moldova”, implementat de Asociația Obștească „Asociația pentru Democrație Participativă” (ADEPT), susținut financiar de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei și Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Fundației Est-Europene, Fundației Eurasia, Sida/Asdi, DANIDA, USAID și/sau Guvernului American.

CUPRINS:

I. Introducere	4
II. Problemele legislației în domeniul transparenței decizionale	6
III. Respectarea transparenței decizionale la elaborarea proiectelor de decizii	11
<i>III.1. Anunțurile privind inițierea elaborării proiectelor de decizii</i>	11
<i>III.2. Accesibilitatea proiectelor de decizii și a materialelor adiționale</i>	12
<i>III.3. Consultările publice</i>	13
<i>III.4. Sinteza recomandărilor</i>	13
IV. Transparența decizională pe paginile web oficiale	14
<i>IV.1. Plasarea regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor</i>	14
<i>IV.2. Plasarea numelui și informației de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional</i>	16
<i>IV.3. Plasarea programelor anuale (trimestriale) de elaborare a proiectelor de acte normative, cu indicarea proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultării publice</i>	18
<i>IV.4. Plasarea anunțurilor privind inițierea elaborării deciziei</i>	19
<i>IV.5. Plasarea anunțurilor privind organizarea consultării publice</i>	21
<i>IV.6. Plasarea proiectelor de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate</i>	23
<i>IV.7. Plasarea rezultatelor consultării publice (proces-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor)</i>	25
<i>IV.8. Plasarea raportului anual privind transparența procesului decizional</i>	27
V. Recomandări	28

LISTA ABREVIERILOR:

ADEPT	Asociația Obștească „Asociația pentru Democrație Participativă”
AAPC	Autoritatea publică a administrației publice centrale de specialitate
Legea 239/2008	Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional
HG 96/2010	Hotărârea Guvernului nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional
Regulament	Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.96 din 16.02.2010
Reguli interne	Regulile interne de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, în sensul p.2 al Hotărârii Guvernului nr.96 din 16.02.2010
Părți interesate	Persoanele fizice și juridice care pot fi afectate de adoptarea deciziei de către autoritățile publice și care influența procesul decizional.
Proiect	Proiectul „Fortificarea transparenței procesului decizional în Republica Moldova”
RM	Republica Moldova
TD	Transparență Decizională

I. INTRODUCERE

Prezentul raport de monitorizare este întocmit în cadrul proiectului „Fortificarea transparenței procesului decizional în Republica Moldova” (*în continuare „Proiect”*), implementat de Asociația Obștească „Asociația pentru Democrație Participativă” (ADEPT) cu susținerea financiară a Fundației Est-Europene.

Activitățile proiectului ce a demarat în luna aprilie 2010 presupun monitorizarea zilnică a paginilor web oficiale ale 24 de autorități ale administrației publice centrale de specialitate (*în continuare „AAPC”*) și introducerea informațiilor ce fac obiectul transparenței decizionale într-o bază de date electronică. În special, la monitorizare este urmărită respectarea rigorilor Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 cu privire la transparența în procesul decizional (*în continuare „Legea 239/2008”*) și ale Regulamentului cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.96 din 16.02.2010 (*în continuare „Regulament”*), înaintate față de autorități la faza asigurării transparenței procesului de elaborare a proiectelor de decizii. Categoriile de proiecte de decizii monitorizate sînt proiectele de legi și de hotărîri ale Guvernului, în cazurile dacă acestea au caracter normativ și pot produce impact general.

Informațiile fixate în baza de date includ date despre:

- respectarea cerințelor de întocmire și plasare a anunțurilor cu privire la inițierea elaborării proiectelor de decizii (data plasării anunțului, data indicată în anunț, termenul limită fixat pentru prezentarea recomandărilor, elementele obligatorii ale anunțului conform prevederilor Legii 239/2008 ș.a.);
- plasarea pe pagina web a proiectului deciziei, a notei informative și/sau a altor materiale aferente;
- organizarea consultărilor publice pe marginea proiectelor de decizii: respectarea cerințelor față de întocmirea și plasarea anunțului cu privire la organizarea consultărilor publice, modalitatea consultărilor publice, subiectul căruia aparține inițiative consultării publice etc.
- plasarea sintezei recomandărilor (numărul total de recomandări formulate de alte AAPC și numărul total de recomandări formulate de exponenții societății civile, tipurile de soluții adoptate de AAPC pe marginea recomandărilor formulate etc.)
- adoptarea și publicarea deciziei.

Ultimul set de date menționat, deși nu ține de faza transparenței decizionale (*în continuare „TD”*) de elaborare a proiectelor de decizii, este introdus pentru a cunoaște momentul la care monitorizarea proiectului respectiv de decizie trebuie să fie încheiată. Toate documentele plasate pe paginile web ale AAPC care au legătură cu TD, de asemenea, sînt introduse în baza de date (anunțuri, proiecte, notele informative, analizele impactului de reglementare, sintezele recomandărilor etc.).

Eșantionul de realizare a prezentului raport include, pentru primul trimestru de monitorizare (aprilie-iunie 2010) și pînă în prezent, 173 proiecte de decizii ale AAPC introduse în baza de date, din care doar în privința la 6% monitorizarea a fost încheiată, în legătură cu adoptarea și publicarea actului în Monitorul Oficial, iar în privința la 94% monitorizarea continuă. Eșantionul acestor proiecte cuprinde:

- 47% de proiecte de acte integrale și 53% de proiecte de acte de modificare și completare;
- 32% sînt proiecte de legi și 68% - proiecte de hotărîri ale Guvernului.

În Raport mai sînt abordate, de asemenea:

- problemele legislației în domeniul TD (*capitolul II*);
- respectarea transparenței decizionale la elaborarea proiectelor de decizii (*capitolul III*);
- respectarea rigorilor Regulamentului adoptat prin HG 96/2010 față de informația ce urmează a fi plasată pe paginile web ale AAPC în vederea asigurării TD (*capitolul IV*).

Pe parcursul Raportului sînt expuse concluzii, iar în final – recomandări (*capitolul V*), menite să contribuie la evidențierea problemelor existente și să propună căi de depășire a acestora.

Autorii au elaborat prezentul raport cu bună credință, analizele și criticile expuse avînd la bază criterii obiective. Fiind primul raport de acest gen, elaborat după punerea în aplicare a reglementărilor speciale despre transparența decizională, documentul de față se bazează pe o metodologie proprie a autorilor și constituie o încercare cu caracter de pionierat în domeniu. Din acest motiv, rămîn binevenite orice sugestii, propuneri și recomandări privind îmbunătățirea metodologiei de cercetare sau a modului de prezentare a informației.

II. PROBLEMELE LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL TRANSPARENȚEI DECIZIONALE

În RM, cadrul legislativ consacrat special TD a apărut odată cu adoptarea Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional (*în continuare „Legea 239/2008”*), fiind completat cu o întârziere de un an peste termenul fixat în lege, de Hotărârea nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional (*în continuare „HG 96/2010”*), cea mai importantă parte a căreia este Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor (*în continuare „Regulamentul”*). Regulamentul respectiv este un act foarte detaliat și conține multiple prevederi utile în procesul de implementare a TD. Cu toate acestea, paralel cu dezvoltarea utilă a reglementărilor Legii 239/2008, Regulamentul a introdus și anumite divergențe și confuzii, care derutează atât AAPC, cât și părțile interesate.

Legea 239/2008 împarte generic conceptul de TD în două faze: 1) transparența procesului de elaborare a deciziilor, și 2) transparența procesului de adoptare a deciziilor. Fiecare din aceste faze are mai multe etape.

Faza **transparenței procesului de elaborare a deciziilor** presupune **4 etape**:

- 1) Informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- 2) Punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- 3) Consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;
- 4) Examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii.

Faza **transparenței procesului de adoptare a deciziilor** distinge **3 etape**:

- 1) Participarea părților interesate la ședințele publice;
- 2) Informarea publicului referitor la deciziile adoptate;
- 3) Întocmirea și publicarea rapoartelor anuale ale AAPC privind transparența în procesul decizional.

Dacă privim contextul Legii 239/2008, menționăm existența anumitor probleme cât privește etapele 1 și 2 ale procesului de asigurare a transparenței la faza elaborării deciziei și anume, fixarea termenelor pentru recepționarea recomandărilor și reglementarea accesului la proiectele de decizii.

Deși la momentul informării publicului despre inițierea elaborării proiectului AAPC dispune deja de un proiect, legiuitorul se limitează să stabilească vag că AAPC asigura accesul la proiectele de decizii și materialele aferente acestora „în modul stabilit de lege” și nu prevede expres publicarea lor pe paginile web, împreună cu anunțul despre inițierea elaborării. Având în vedere că accesul la proiect oricum nu poate fi îngădit și ținând cont de termenele limitate de prezentare a recomandărilor pe marginea lui, este lipsită de sens presupunerea că, prevalându-se de prevederile Legii nr.982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație, partea interesată va reuși în timp util să obțină proiectul deciziei și să reușească să formuleze recomandări în termenul fixat. Cu atât mai mult că există și o problemă de fixare a termenelor în lege. Astfel, Legea 239/2008 prevede că termenul-limită de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de

decizii va fi de „cel mult 15 zile lucrătoare din data mediatizării anunțului despre inițierea elaborării deciziei”, cu posibilitatea extinderii termenului. Considerăm standardul de „cel mult 15 zile lucrătoare” formulat abuziv, dînd posibilitate AAPC să stabilească termene nejustificat de scurte, mai mici de 15 zile, posibilitatea extinderii lor constituind mai degrabă o favoare excepțională („după caz”). Astfel, ar fi salutară excluderea sintagmei „cel mult”.

Regulamentul aprobat prin HG 96/2010, suplimentar Legii 239/2008, reglementează următoarele domenii:

- Măsuri organizatorice pentru asigurarea transparenței în procesul decizional;
- Modalități de informare în procesul decizional (la faza elaborării proiectului de decizie);
- Proceduri de organizare a consultărilor publice;
- Organizarea ședințelor publice;
- Raportul cu privire la transparența în procesul decizional.

Cît privește **informarea în procesul decizional**, Regulamentul prevede două modalități: informare generală (este obligatorie și se adresează unui cerc nedeterminat de subiecți) și informare direcționată (poate avea loc doar adițional informării generale și se adresează unui cerc limitat de persoane). Cele două noțiuni vin să dezvolte conceptul de TD în RM, însă felul în care au fost definite, de rînd cu alte prevederi discutabile ale Regulamentului, creează confuzii între etapele procesului de asigurare a transparenței la faza elaborării deciziei, în special, generînd confuzia dintre etapa inițierii elaborării (etapa 1) și cea a consultărilor publice (etapa 3).

În vederea asigurării corespunzătoare a informării generale și a facilitării accesului părților interesate la informația privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, p.17 al Regulamentului prevede că pe paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie create compartimente dedicate transparenței decizionale, pentru a putea plasa informația cu privire la:

- 1) regulile interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor;
- 2) numele și informația de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional în cadrul autorității publice;
- 3) programele anuale (trimestriale) de elaborare a proiectelor de acte normative, cu indicarea proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultării publice;
- 4) anunțurile privind inițierea elaborării deciziei;
- 5) anunțurile privind organizarea consultării publice;
- 6) proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate;
- 7) rezultatele consultării publice (procese-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor);
- 8) raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional.

Respectarea de către AAPC a prevederilor menționate la gestionarea paginilor web oficiale, în vederea asigurării conceptului de TD va fi analizată în cadrul capitolului III. Pentru scopurile analizei făcute în prezentul capitol, remarcăm doar că enumerarea de mai sus a compartimentelor dedicate TD, care, potrivit Regulamentului, urmează a fi create pe paginile web oficiale ale AAPC, nu trebuie înțeleasă ca obligînd la instituirea unor compartimente distincte, deoarece, plasarea anunțului despre inițierea elaborării proiectului într-un compartiment, a proiectelor de decizii – într-un alt compartiment (care, la rîndul său, de regulă se împarte în sub-compartimente pentru a grupa proiectele de decizii conform tipurilor de acte căror aparțin), a anunțurilor privind organizarea consultărilor publice la un compartiment și a rezultatelor consultărilor publice, respectiv, la alt compartiment, limitează considerabil posibilitățile de navigare ușoară pe paginile

web ale AAPC. Din aceste considerente, recomandăm plasarea informației prevăzute în punctele 4-7 de mai sus în cadrul aceluiași compartiment pe paginile web ale AAPC.

Revenind la reglementările conținute în Legea 239/2008 referitoare la accesul la proiectele de decizii, observăm că Regulamentul, spre deosebire de lege, prevede expres plasarea proiectelor de decizii pe paginile web ale AAPC, ceea ce este pozitiv, în sine. Totuși, cât timp există această neconcordanță, AAPC vor putea oricând să aplice prevederile care le convin mai mult și să plaseze discreționar proiectele pe paginile web. Prin urmare, recomandăm excluderea acestei neconcordanțe, prin indicarea expresă în lege a plasării pe pagina web a proiectelor de decizii și a materialelor aferente, concomitent cu plasarea anunțului despre inițierea elaborării deciziei și, după caz, concomitent cu plasarea anunțului despre organizarea consultărilor publice.

O noutate introdusă de Regulament, întru executarea prevederilor Legii 239/2008, a fost introducerea reglementărilor cu privire la **anunțul despre organizarea consultărilor publice**. Rigorile față de conținutul acestui tip de anunț sînt destul de mari (p.19 și 21), iar Anexa la Regulament prevede modelul „Anunțului-tip privind organizarea consultării publice”, care complică și mai mult cerințele din textul Regulamentului față de acest document. Totuși, nu caracterul complex al anunțului respectiv creează dificultățile principale, existența unui model fiind chiar salutară, ci faptul că Regulamentul, în mai multe locuri, creează confuzia dintre etapa inițierii elaborării deciziei și consultărilor publice, ceea ce face dificilă înțelegerea referitoare la cum ar trebui să se numească acest anunț și ce exact ar trebui el să conțină: elementele cerute de Legea 239/2008 față de anunțarea despre inițierea elaborării sau elementele cerute de Regulament față de anunțarea consultărilor publice.

Astfel, p.26 al Regulamentului prevede cu titlu de principiu general de consultare publică faptul desfășurării consultărilor publice la etapa de inițiere a proiectului de decizie. Iar în p.33 Regulamentul descrie modalitățile de consultări publice, adăugînd celor 6 modalități consacrate de Legea 239/2008 una nouă: „*solicitarea opiniei cetățenilor*”, care, *conceptual, se identifică cu etapa informării despre inițierea elaborării proiectului de decizie*.

Reiterăm în acest context, că potrivit Legii 239/2008 etapa consultărilor publice, în oricare dintre modalitățile sale, este totuși o etapă distinctă a transparenței procesului de elaborare a deciziei. La prima vedere, faptul că Regulamentul introduce o formă suplimentară de manifestare a etapei consultărilor publice, esența căreia este perfect identică cu etapa inițierii elaborării procesului de decizie, pare să aibă doar o însemnătate teoretică minoră. În realitate, această confundare nu este doar inutilă, ci poate avea repercusiuni asupra intereselor legitime ale cetățenilor, garantate prin conceptul de transparență decizională introdus prin Legea 239/2008. Informarea despre inițierea elaborării deciziei este obligatorie în toate cazurile¹ și se face prin difuzarea unui *anunț cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie*, conținutul căruia este determinat de Legea 239/2008. Informarea despre organizarea consultărilor publice se face prin difuzarea unui alt tip de anunț, avînd un alt conținut, mult mai complex, prevăzut în Anexa la Regulamentul. Organizarea consultărilor publice și, corespunzător, informarea despre desfășurarea lor, nu constituie o etapă obligatorie a procesului de asigurare a transparenței decizionale și, cu excepția cîtorva situații, se află la latitudinea AAPC. Din aceste considerente, introducerea formei noi de consultări publice - „*solicitarea opiniei cetățenilor*”, desfășurarea căreia trebuie să aibă loc concomitent cu etapa informării despre inițierea elaborării proiectului de decizie (la care oricum

¹ Cu excepția proiectelor de decizii care conțin informații cu accesibilitate limitate și a proiectelor de decizii adoptarea cărora este necesară în regim de urgență, în cazul situațiilor excepționale, al căror regim este stabilit de lege (art.14 al Legii 239/2008).

se acordă posibilitatea cetățenilor de a transmite autorității publice recomandările lor, asigurându-se și accesul la proiectul deciziei), este pur și simplu inutilă.

Un alt aspect abordat ambiguu de Regulament și în contradicție cu Legea 239/2008 este **recepționarea și analiza recomandărilor**, în special, în privința *situației în care, în urma consultărilor publice, părțile interesate nu transmit recomandări*, precum și în privința conținutului *dosarului privind elaborarea proiectului de decizie*.

Cît privește **situația în care nu sînt recepționate recomandări**, Legea 239/2008 prevede în art.12 alin.(7) că în acest caz proiectul deciziei poate fi supus procedurii de adoptare în lipsa consultărilor publice, dacă AAPC motivat vor considera necesar să procedeze astfel. Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței decizionale tratează aceeași situație diferit în p.36.

Spre deosebire de Legea 239/2008, Regulamentul include o formă suplimentară de consultări publice - „solicitarea opiniei cetățenilor”, esența căreia este identică cu scopul plasării anunțului cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie: transmiterea de către cetățeni a recomandărilor pe marginea proiectului de decizie. În acest caz, pentru AAPC este mai convenabil să trateze anunțul despre inițierea elaborării ca fiind un anunț privind organizarea consultărilor publice, în forma „solicitării opiniei cetățenilor”, chiar dacă nu respectă cerințele de conținut ale acestor anunțuri, deoarece Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței decizionale tratează proiectele de decizii pe marginea cărora nu au fost recepționate recomandări ca fiind *consultate public fără recomandări*. În esență, Regulamentul a schimbat calificativul nefavorabil de „proiect adoptat în lipsa consultărilor publice” în „proiect consultat public fără recomandări”. În practică, în majoritatea cazurilor, pe paginile web ale AAPC pot fi găsite anume anunțuri privind organizarea consultărilor publice în care se solicită opinia cetățenilor, la fel ca și în anunțurile obișnuite privind inițierea elaborării proiectului de decizie, însă pe marginea cărora, dacă AAPC nu va primi recomandări, acestea vor putea raporta un număr mai mare de proiecte de decizii consultate public, acest număr fiind însă doar o ficțiune.

Referitor la **accesul la dosarul privind elaborarea proiectului de decizie**, art.12 alin.(4) din Legea 239/2008 stabilește că dosarul privind elaborarea proiectului de decizie este accesibil pentru toate părțile interesate în condițiile legii², alin.(5) al aceluiași articol stabilind o cerință distinctă față de *sinteza recomandărilor, care urmează a fi plasată pe pagina web* a autorității publice. Regulamentul însă prevede că accesul la materialele dosarului respectiv, inclusiv la sinteza recomandărilor, urmează să fie asigurat în condițiile Legii nr.982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație. Cu toate că în p.17 lit.g), Regulamentul prevede că sinteza recomandărilor trebuie să fie plasată pe pagina web, cert este faptul că în această privință există contradicții interne în cadrul Regulamentului, dar și între prevederile lui și cele ale Legii 239/2008. Studiarea paginilor web ale AAPC demonstrează că doar 2-3 din 24 AAPC monitorizate plasează selectiv sinteza recomandărilor.

În sfîrșit, o ultimă problemă pe care o menționăm în context este cea a **raportului anual cu privire la transparența în procesul decizional**. Legea 239/2008 definește un conținut foarte nesofisticat al raportului anual, care prevede indicarea a doar 4 cifre în el. Ar fi fost util ca Regulamentul să clarifice măcar elementele cele mai neclare ale acestui raport: „numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile AAPC au fost contestate pentru nerespectarea legii și sancțiunile aplicate pentru aceste încălcări”, din moment ce nici Legea 239/2008, nici

² În context, este vorba probabil de Legea nr.982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație, care prevede acordarea informației la solicitare.

Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței decizionale nu conține prevederi clare referitoare la posibilitatea de a contesta nerespectarea legii de către AAPC, răspunderea la care pot fi atrași funcționarii care admit încălcări ale reglementărilor respective și sancțiunile ce le pot fi aplicate.

Din aceste considerente, recomandăm, pe de o parte, clarificarea aspectelor menționate referitoare la conținutul raportului anual cu privire la transparența în procesul decizional, iar pe de altă parte – includerea prevederilor în Legea 239/2008 și în Regulament referitoare la acțiunile ce constituie încălcări ale standardelor de TD, a subiecților care pot fi atrași la răspundere pentru respectivele încălcări, tipul răspunderii la care pot fi atrași vinovații și sancțiunilor pe care le riscă.

III. RESPECTAREA TRANSPARENȚEI DECIZIONALE LA ELABORAREA PROIECTELOR DE DECIZII

Baza de date electronică a ADEPT în care sînt introduse rezultatele monitorizării zilnice a paginilor web ale AAPC, conține o componentă ce permite în orice moment vizualizarea statistică a tendințelor generale și particulare cît privește respectarea rigorilor TD.

În continuare, reieșind din statistica disponibilă, vom reda situația generalizată referitoare la cele 4 etape ale TD desfășurată la faza elaborării deciziei:

- anunțurile privind inițierea elaborării proiectelor de decizii;
- accesibilitatea proiectelor de decizii;
- consultările publice;
- sinteza recomandărilor.

III.1. Anunțurile privind inițierea elaborării proiectelor de decizii

Potrivit prevederilor Legii 239/2008, anunțurile privind inițierea consultărilor publice trebuie să includă următoarele date obligatorii: argumentarea necesității de a elabora decizia; termenul-limită de prezentare a recomandărilor; locul și modalitatea în care pot fi prezentate sau expediate recomandări. Avînd în vedere faptul că acest anunț stabilește un termen-limită de prezentare a contribuțiilor, ce se calculează din momentul plasării anunțului, este absolut necesară indicarea datei la care se plasează anunțul. Cu toate acestea, nu fiecare AAPC indică data, iar dacă o indică – nu întotdeauna aceasta corespunde realității. Din aceste considerente, de rînd cu monitorizarea elementelor obligatorii ale anunțului, a fost monitorizat și felul în care AAPC indică sau se eschivează să indice data la care plasează anunțul.

• Data plasării anunțului

Din cele 173 de proiecte de decizii monitorizate în perioada de referință a raportului, în 49% de cazuri anunțurile conțin data plasării lor, iar în 51% de cazuri – nu. În peste 2/3 din cazuri în care data este indicată (sau 34% din toate anunțurile), aceasta corespunde cu data la care anunțurile au fost real plasate, or acest lucru înseamnă că drepturile părților interesate de a participa în procesul TD pot fi lezate.

• Termenul-limită de prezentare a contribuțiilor

Mai mult ca atît, termen-limită de prezentare a contribuțiilor nu este fixat aproape în 40% de cazuri, ceea ce contribuie și mai mult la afectarea drepturilor garantate prin lege părților interesate și face imposibilă determinarea respectării termenelor legale în care pot fi recepționate recomandările.

Așa cum Legea 239/2008 prevede fixarea termenului-limită de transmitere a recomandărilor de cel mult 15 zile lucrătoare din data plasării anunțului privind inițierea elaborării proiectului de

decizie, în tabelul ce urmează este examinată incidența fixării termenelor care depășesc 15 zile lucrătoare, de 15 zile lucrătoare și mai mici de atât.

Termen	Incidență (%)	Media (zile)	Cel mai mic / mare termen
< 15 zile lucrătoare	60%	22,6 zile	Cel mai mare termen: 56 zile
= 15 zile lucrătoare	3%	-	-
> 15 zile lucrătoare	37%	8,7 zile	Cel mai mic termen: -16 zile

Din tabel observăm că cel mai mic termen-limită fixat a fost de minus 16 zile. În acest caz, este vorba despre un anunț al Ministerului Sănătății, în care data la care fusese plasat anunțul depășea cu 16 zile termenul-limită fixat pentru prezentarea recomandărilor.

- **Argumentarea necesității de a adopta decizia** – acest element obligatoriu al anunțului a fost depistat în 31% din cazuri.
- **Locul și modalitatea în care poate fi accesat proiectul de decizie** – a fost indicat în 80% din anunțuri, de cele mai dese ori accesul la proiect fiind asigurat concomitent cu anunțul.
- **Locul și modalitatea în care pot fi prezentate sau expediate recomandări** – a fost indicat în 57% din anunțuri.
- **Datele de contact ale responsabililor de recepționarea și examinarea recomandărilor** – au fost identificate în 58% din anunțuri.

III.2. Accesibilitatea proiectelor de decizii și a materialelor adiționale

În marea majoritate a cazurilor (80%) proiectele de decizii sînt accesibile direct pe pagina web a AAPC, iar în 10% din cazuri, paralel cu posibilitatea de a descărca proiectul de pe pagina web a AAPC, pentru părțile interesate se oferă și adresa sediului AAPC la care poate fi primită o copie a proiectului de decizie. În rest – 20% din anunțuri nu precizează modalitatea în care poate fi accesat proiectul.

În total, în perioada de referință a raportului, în legătură cu monitorizarea a 173 proiecte de decizii, au fost încărcate 419 documente în baza de date electronică a ADEPT, dintre care 32% reprezintă anunțuri privind inițierea elaborării proiectului de decizie, 36% - proiecte de decizii, 16% - note informative, alte 12% conțin textul proiectelor împreună cu notele informative, iar 3% reprezintă alte tipuri de documente. Prin urmare, proiecte de decizii se conțin în total în 48% din documente, pe cînd procentul anunțurilor este de doar 32%, ceea ce vorbește despre faptul că nu toate proiectele sînt însoțite de anunțurile corespunzătoare. Pe de altă parte, există și anunțuri

care nu sînt însoțite de textul proiectului, dar și multiple situații în care informația plasată, cu greu poate fi calificată drept un anunț cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie.

III.3. Consultările publice

Legea 239/2008 prevede 6 modalități de desfășurare a consultărilor publice: dezbateri publice, sondaj de opinie, solicitarea opiniei experților în domeniu, audieri publice, referendum și crearea grupurilor de lucru (art.12). Cu toate acestea, Regulamentul aprobat prin HG 96/2010 a introdus o nouă modalitate de consultări publice: solicitarea opiniei cetățenilor, care trebuie să se desfășoare concomitent cu inițierea elaborării proiectului de decizie supus respectivei forme de consultări. În practică, introducerea acestei modalități noi de consultări a generat confundarea etapei TD de inițiere a elaborării proiectului de decizie, care prevede un anumit fel de anunț, cu etapa consultărilor publice, care prevede un model diferit de anunț. În cadrul monitorizării s-a făcut abstracție de noua formă de consultări publice pe care a introdus-o Regulamentul, deoarece considerăm că prin ea se încalcă prevederile Legii 239/2008 și, prin urmare, a fost monitorizată organizarea consultărilor publice desfășurate în formele prevăzute de lege.

În rezultat, am constatat că din 173 de proiecte de decizii monitorizate, doar în privința la 3 (2%) au fost anunțate desfășurarea consultărilor publice în formă de dezbateri, dintre care 1 – de către Ministerul Educației și 2 – de către Ministerul Sănătății. În toate cele 3 cazuri, inițiatorii ai consultărilor publice au fost AAPC autori ai proiectelor.

III.4. Sinteza recomandărilor

Legea 239/2008 prevede că sinteza recomandărilor, întocmită în urma examinării recomandărilor recepționate pe marginea proiectelor de decizii, urmează a fi plasată pe pagina web. Regulamentul aprobat prin HG 96/2010 stabilește, pe de o parte, că sinteza recomandărilor trebuie să fie plasată pe pagina web (p.17 și p.23), iar pe de altă parte, prevede că accesul la sinteza recomandărilor și la alte materiale din dosarul privind elaborarea proiectului deciziei se acordă doar la solicitare, în temeiul legislației despre accesul la informație.

Avînd în vedere contradicțiile existente, sinteza recomandărilor este foarte rar plasată pe paginile web ale AAPC monitorizare, în perioada de referință a raportului fiind depistate doar pe paginile web ale Ministerului Afacerilor Interne (4 cazuri), Ministerul Transporturilor și Drumurilor (3 cazuri) și Ministerul Tineretului și Sportului (1 caz), ceea ce constituie în total 8 din 173 proiecte monitorizate sau 4,6% din cazuri.

În cele 8 sinteze a recomandărilor au fost incluse în total 239 de recomandări, dintre care 63% au fost acceptate, 12% - parțial acceptate, iar 25% au fost respinse. Toate recomandările incluse în aceste sinteze au fost formulate de către alte AAPC, în procesul de avizare a proiectelor.

IV. TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ PE PAGINILE WEB ALE ORGANELOR CENTRALE DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Potrivit p.17 din Regulament, în scopul facilitării accesului părților interesate la informația privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor de către AAPC, pe pagina web oficială a acesteia urmează să fie create compartimente dedicate transparenței decizionale, unde să fie plasată informația cu privire la:

1. regulile interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor;
2. numele și informația de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional în cadrul autorității publice;
3. programele anuale (trimestriale) de elaborare a proiectelor de acte normative, cu indicarea proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultării publice;
4. anunțurile privind inițierea elaborării deciziei;
5. anunțurile privind organizarea consultării publice;
6. proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate;
7. rezultatele consultării publice (procese-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor);
8. raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional;
9. alte informații.

În continuare, este prezentată situația paginilor web ale AAPC monitorizate, din perspectiva respectării sau nerespectării rigorilor impuse prin Regulament.

IV.1. Plasarea regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web a regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată
2	Agenția Rezerve Materiale	Este respectată
3	Agenția Turismului	Nu este respectată
4	Agenția "Moldsilva"	Este respectată, dar Regulile interne au fost adoptate înainte de HG 96/2010 și nu corespund rigorilor Regulamentului cu privire la procedurile de asigurare a transparenței decizionale. Rubrica distinctă TD lipsește

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web a regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată
6	Biroul Relații Interetnice	Nu este respectată
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Este respectată
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată Regulile nu sînt accesibile și nu au fost primite nici la solicitarea scrisă a ADEPT. Rubrica TD nu există pe pagina web.
9	Ministerul Afacerilor Interne	Este respectată
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Nu este respectată (nu apare pe pagina web)
11	Ministerul Apărării	Este respectată
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată Regulile interne au fost primite de ADEPT la solicitare. Rubrica TD nu este dezvoltată adecvat.
13	Ministerul Culturii	Nu este respectată
14	Ministerul Economiei	Este respectată
15	Ministerul Educației	Nu este respectată Pe pagina web lipsește însăși rubrica „Transparența decizională” (TD)
16	Ministerul Finanțelor	Este respectată
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată
18	Ministerul Mediului	Este respectată
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Este respectată
20	Ministerul Sănătății	Este respectată
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Este respectată
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Este respectată
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Nu este respectată Rubrica TD nu este dezvoltată, conține alte informații (știri, evenimente) decît cele prevăzute conform Regulamentului.

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web a regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor
24	Serviciul Grăniceri	Este respectată

Concluzie: constatăm că pe paginile web ale AAPC au fost plasate 12 (50%) din regulile interne, 11 autorități nu au plasat regulile interne pe pagina web (dintre acestea câteva nu au în general rubrică specială dedicată TD sau aceasta este nedezvoltată), încălcând astfel prevederile HG 96/2010.

IV.2. Plasarea numelui și informației de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de plasare pe pagina web a numelui și informației de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată (nu apare pe pagina web)
2	Agenția Rezerve Materiale	Este respectată parțial. Pe pagina web este plasat Ordinul care conține numele coordonatorului, dar lipsesc datele de contact ale acestuia
3	Agenția Turismului	Nu este respectată (nu apare pe pagina web)
4	Agenția "Moldsilva"	Nu este respectată (nu apare pe pagina web)
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată (nu apare pe pagina web)
6	Biroul Relații Interetnice	Nu este respectată (nu apare pe pagina web)
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Nu este respectată Numele și telefonul de contact au fost comunicate la solicitarea scrisă a ADEPT
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată Numele nu este cunoscut, nu a fost comunicat nici la solicitarea scrisă a ADEPT
9	Ministerul Afacerilor Interne	Este respectată
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Nu este respectată
11	Ministerul Apărării	Este respectată
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată Informația a fost comunicată la solicitarea scrisă a ADEPT
13	Ministerul Culturii	Nu este respectată

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de plasare pe pagina web a numelui și informației de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional
14	Ministerul Economiei	Este respectată
15	Ministerul Educației	Nu este respectată Lipsește rubrica TD
16	Ministerul Finanțelor	Nu este respectată Informația a fost comunicată la solicitarea scrisă a ADEPT
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată Lipsește rubrica distinctă TD
18	Ministerul Mediului	Este respectată
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Nu este respectată Informația a fost comunicată la solicitarea scrisă a ADEPT
20	Ministerul Sănătății	Este respectată
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Se respectă parțial. Pe pagina web este plasată Dispoziția care conține numele coordonatorului, dar lipsesc datele de contact ale acestuia
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Este respectată
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Nu este respectată Pe site apare ordinul ministrului (24.02.2010) prin care e desemnată persoana responsabilă, însă fără a indica datele de contact. Ordinul este plasat în altă rubrică decât „Transparența Decizională” și este dificil de accesat. În plus, persoana desemnată prin ordin nu mai este deja responsabilă de procesul de consultare publică, iar informația despre noua persoană lipsește.
24	Serviciul Grăniceri	Este respectată

Concluzie: Din cele 24 AAPC monitorizate, 15 nu au plasat pe paginile web numele și datele de contact ale coordonatorilor procesului de consultare publică. În general, depistarea acestor responsabili uneori este o sarcină dificilă, iar alte servicii și subdiviziuni cunosc foarte puțin despre procedurile vizînd transparența decizională sau nu cunosc în genere despre aceste proceduri și nici persoanele direct responsabile.

IV.3. Plasarea programelor anuale (trimestriale) de elaborare a proiectelor de acte normative, cu indicarea proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultării publice

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web programele anuale (trimestriale) de elaborare a proiectelor de acte normative, cu indicarea proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultării publice
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată
2	Agenția Rezerve Materiale	Nu este respectată
3	Agenția Turismului	Nu este respectată
4	Agenția “Moldsilva”	Nu este respectată
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată
6	Biroul Relații Interetnice	Nu este respectată
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Nu este respectată
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată
9	Ministerul Afacerilor Interne	Nu este respectată
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Nu este respectată
11	Ministerul Apărării	Nu este respectată
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată
13	Ministerul Culturii	Se respectă parțial. Pe pagina web este plasat programul de activitate al Ministerului pentru anul 2010 unde se conține informația despre proiectele de decizie ce urmează a fi elaborate
14	Ministerul Economiei	Nu este respectată
15	Ministerul Educației	Nu este respectată
16	Ministerul Finanțelor	Nu este respectată
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată
18	Ministerul Mediului	Nu este respectată
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Nu este respectată
20	Ministerul Sănătății	Nu se respectă

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web programele anuale (trimestriale) de elaborare a proiectelor de acte normative, cu indicarea proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultării publice
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Nu se respectă
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Nu este respectată
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Nu este respectată
24	Serviciul Grăniceri	Nu este respectată

Concluzie: la acest compartiment nici una din AAPC monitorizate nu practică elaborarea și implementarea unor programe periodice de elaborare și consultare a proiectelor, reglementările în domeniu rămânând doar pe hârtie, fără implicații practice.

IV.4. Plasarea anunțurilor privind inițierea elaborării deciziei

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web anunțurile privind inițierea elaborării deciziei
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată Proiectele sînt plasate fără anunțuri, nu sînt indicate termenele și persoanele de contact.
2	Agenția Rezerve Materiale	Nu este respectată Nu sunt plasate anunțuri
3	Agenția Turismului	Se respectă parțial Nu sînt indicate termenele și persoanele de contact.
4	Agenția "Moldsilva"	Nu este respectată. Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată. Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
6	Biroul Relații Interetnice	Nu se respectă Proiectele sînt plasate fără anunțuri, nu sînt indicate termenele și persoanele de contact.
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Nu este respectată. Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată Proiectele sînt plasate fără anunțuri, nu sînt indicate termenele și persoanele de contact.
9	Ministerul Afacerilor Interne	Este respectată

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web anunțurile privind inițierea elaborării deciziei
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Se respectă parțial. Nu toate proiectele de decizie sunt însoțite de anunțuri privind inițierea elaborării deciziei. Anunțurile nu stabilesc clar termenul-limită de prezentare a recomandărilor; se indică doar termenul de 15 zile fără a specifica data-limită.
11	Ministerul Apărării	Este respectată
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată Proiectele sînt plasate fără anunțuri, nu sînt indicate termenele și persoanele de contact.
13	Ministerul Culturii	Nu se respectă. Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
14	Ministerul Economiei	Este respectată.
15	Ministerul Educației	Nu se respectă. Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
16	Ministerul Finanțelor	Este respectată
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
18	Ministerul Mediului	Este respectată parțial Anunțurile sînt plasate la rubrica Anunțuri privind inițierea consultării publice a proiectelor de decizi
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Este respectată parțial Pe pagina web sunt plasate doar 3 anunțuri, pe cînd proiecte de decizii sunt peste 30. Anunțurile pentru inițierea deciziei sunt confundate cu cele privind organizarea consultărilor publice.
20	Ministerul Sănătății	Nu este respectată Deși există rubrica „Anunț de inițiere a elaborării deciziei”, conține doar un singur anunț și cîteva proiecte de decizie.
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Este respectată parțial Anunțurile sînt plasate la rubrica Anunțuri privind organizarea consultării publice
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Nu este respectată. Proiectele sînt plasate fără anunțuri.
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Nu este respectată. Anunțurile lipsesc, în schimb apar cîteva note informative pe post de anunț, fără specificarea persoanei responsabile și a datelor de contact.

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web anunțurile privind inițierea elaborării deciziei
24	Serviciul Grăniceri	Este respectată parțial. Anunțurile sînt plasate la rubrica Anunțuri privind organizarea consultării publice

Concluzie: Analiza compartimentului plasării anunțurilor despre inițierea elaborării întărește concluzia că marea majoritate a AAPC confundă „inițierea elaborării” cu „consultările publice” și reglementările Regulamentului în acest sens continuă să provoace confuzii, aplicări neuniforme și reduc impactul scontat.

IV.5. Plasarea anunțurilor privind organizarea consultării publice

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web anunțurile privind organizarea consultării publice
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
2	Agenția Rezerve Materiale	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
3	Agenția Turismului	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
4	Agenția “Moldsilva”	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
6	Biroul Relații Interetnice	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
9	Ministerul Afacerilor Interne	Este respectată parțial. Rubrică specială există, dar anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Se respectă parțial. Deși sunt prezente, toate anunțurile sunt incomplete (conform Regulamentului). Lipsește rubrica dedicată anunțurilor privind organizarea consultării publice.

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web anunțurile privind organizarea consultării publice
11	Ministerul Apărării	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
13	Ministerul Culturii	Nu se respectă. Cu excepția unui singur caz (proiectul Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Casei de Cultură) când este indicată doar persoana responsabilă și datele ei de contact, anunțurile lipsesc. Lipsește rubrica dedicată anunțurilor privind organizarea consultării publice.
14	Ministerul Economiei	Se respectă parțial. Nu există anunțuri cu asemenea denumire, însă majoritatea anunțurilor întrunesc rigorile Regulamentului pentru anunțarea organizării consultărilor publice. Lipsește rubrica dedicată anunțurilor privind organizarea consultării publice.
15	Ministerul Educației	Nu se respectă. Cu excepția unui singur caz (Codul Educației), anunțurile lipsesc. Lipsește rubrica TD și rubrica dedicată anunțurilor privind organizarea consultării publice.
16	Ministerul Finanțelor	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
18	Ministerul Mediului	Se respectă parțial. Unele dintre anunțurile plasate satisfac cerințele despre anunțarea organizării consultărilor publice.
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
20	Ministerul Sănătății	Se respectă parțial. Anunțurile corespund în mare parte cerințelor Regulamentului, însă sunt dificil de accesat, fiind plasate în corpul proiectului de decizie.
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web anunțurile privind organizarea consultării publice
24	Serviciul Grăniceri	Nu este respectată. Anunțuri privind activitățile de consultare lipsesc

Concluzie: În sensul definit de Regulament, informația despre „consultările publice” lipsește aproape cu desăvârșire, chiar dacă câteva AAPC au stabilit pe paginile web diferite rubrici pentru anunțarea inițierii elaborării proiectelor și consultarea publică. Neclaritatea reglementărilor din Regulament și lipsa abordărilor standardizate sînt și în acest caz printre cauzele principale ale deficiențelor.

IV.6. Plasarea proiectelor de decizii și a materialelor aferente acestora, precum și a deciziilor adoptate

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
2	Agenția Rezerve Materiale	Nu este respectată
3	Agenția Turismului	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
4	Agenția “Moldsilva”	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
5	Biroul Național de Statistică	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
6	Biroul Relații Interetnice	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Se respectă parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
9	Ministerul Afacerilor Interne	Se respectă parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Se respectă parțial. Nu întotdeauna proiectele de decizii sunt accesibile (nu pot fi descărcate de pe site). Rareori sunt plasate materialele aferente proiectului de decizie.

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate
		Nu se plasează aparte deciziile adoptate.
11	Ministerul Apărării	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
13	Ministerul Culturii	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate. Plasarea proiectelor de decizie se face într-un mod stângaci (unele proiecte sunt plasate integral pe site), lipsește data plasării proiectului.
14	Ministerul Economiei	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
15	Ministerul Educației	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate. Lipsește data plasării proiectelor de decizie. Unele proiecte de decizie odată plasate, ulterior sunt retrase de pe site.
16	Ministerul Finanțelor	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
17	Ministerul Justiției	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
18	Ministerul Mediului	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate. Lipsește data plasării proiectelor de decizie.
20	Ministerul Sănătății	Se respectă parțial. Nu se plasează aparte deciziile adoptate. Proiectele de decizie sunt plasate în mai multe rubrici: „Anunț de organizare a consultărilor publice” (majoritatea proiectelor de decizie), „Anunț de inițiere a elaborării deciziei”, „Proiecte de decizie”, „Proiecte de decizie de Guvern”, fără a indica data plasării. Nu este clar după ce principii proiectele de decizie sunt plasate în aceste rubrici. NB. A fost depistat un caz în care proiectul de decizie și anunțul au fost plasate pe 7 iunie 2010 (proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri a produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animal), însă în anunț era indicată data de 2 mai 2010.

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Este respectată parțial Nu se plasează aparte deciziile adoptate. Proiectele sunt plasate în altă rubrică („Legislația”) decât „Transparența Decizională” (TD). La rubrica TD apar știrile și evenimentele ministerului. O parte din proiectele de decizie sunt plasate în varianta finală (cu tabelul de convergențe), altele în varianta preliminară supusă consultărilor. Lipsește data plasării proiectelor de decizie.
24	Serviciul Grăniceri	Este respectată parțial Rubrica există, dar sînt plasate deciziile adoptate

Concluzie: În cea mai mare parte, AAPC respectă cerința plasării proiectelor de decizii împreună cu materialele adiționale, însă nu întotdeauna calitatea acestor materiale este corespunzătoare cerințelor în domeniu. În ceea ce privește plasarea deciziilor adoptate sau măcar a informației despre adoptarea acestora, situația este total deficientă. Pe multe din paginile web nu se realizează actualizări, chiar dacă deciziile au fost deja adoptate și publicate, acestea mai figurează ca proiecte în consultare, ceea ce induce în eroare publicul și nu permite evaluări cantitative adecvate.

IV.7. Plasarea rezultatelor consultării publice (procese-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor)

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web rezultatele consultării publice (procese-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor)
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată
2	Agenția Rezerve Materiale	Nu este respectată
3	Agenția Turismului	Nu este respectată
4	Agenția “Moldsilva”	Nu este respectată
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată
6	Biroul Relații Interetnice	Nu este respectată

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web rezultatele consultării publice (procese-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor)
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Nu este respectată
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată
9	Ministerul Afacerilor Interne	Nu este respectată Rubrica există, dar nu este completată
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Nu este respectată
11	Ministerul Apărării	Nu este respectată Rubrica există, dar nu conține materiale
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată
13	Ministerul Culturii	Nu este respectată
14	Ministerul Economiei	Nu este respectată
15	Ministerul Educației	Nu este respectată
16	Ministerul Finanțelor	Nu este respectată
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată
18	Ministerul Mediului	Nu este respectată
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Nu este respectată
20	Ministerul Sănătății	Nu este respectată
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Nu este respectată
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Nu este respectată
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Se respectă parțial. Pe pagina web apare tabelul convergențelor (recomandărilor) din partea autorităților publice doar pentru proiecte. Lipsesc recomandările din partea altor părți interesate
24	Serviciul Grăniceri	Nu este respectată

Concluzie: Deoarece pe majoritatea paginilor web lipsesc informații despre consultările publice, este evident că și rezultatele acestor consultări nu sînt disponibile, situație care poate fi explicată și prin atenția insuficientă acordată temei sau problemei respective de către AAPC,

dar și de reticența părților eventual interesate, care foarte rar se implică eficient în procesul de consultare.

IV.8. Plasarea raportului anual privind transparența procesului decizional

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional
1	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Nu este respectată
2	Agenția Rezerve Materiale	Nu este respectată
3	Agenția Turismului	Nu este respectată
4	Agenția “Moldsilva”	Nu este respectată
5	Biroul Național de Statistică	Nu este respectată
6	Biroul Relații Interetnice	Nu este respectată
7	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Nu este respectată
8	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Nu este respectată
9	Ministerul Afacerilor Interne	Este respectată Raportul este succint, fără detalii
10	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Este respectată Raportul este detaliat
11	Ministerul Apărării	Este respectată Raportul este succint, fără detalii
12	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale	Nu este respectată
13	Ministerul Culturii	Nu este respectată
14	Ministerul Economiei	Nu este respectată
15	Ministerul Educației	Nu este respectată
16	Ministerul Finanțelor	Este respectată Raportul este detaliat
17	Ministerul Justiției	Nu este respectată
18	Ministerul Mediului	Este respectată Raportul este succint, fără detalii
19	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Este respectată Raportul este detaliat

Nr.	Autoritatea publică	Aprecierea respectării cerinței de a plasa pe pagina web raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional
20	Ministerul Sănătății	Este respectată Raportul este succint, fără detalii
21	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	Este respectată Raportul este succint, fără detalii
22	Ministerul Tineretului și Sportului	Nu este respectată
23	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Nu este respectată
24	Serviciul Grăniceri	Nu este respectată

Concluzie: Deși Legea privind transparența în procesul decizional obligă la prezentarea rapoartelor anuale, doar 7 AAPC din 24 monitorizate, au elaborat și publicat respectivele rapoarte pe paginile web și numai 2 dintre acestea sînt rapoarte detaliate, cu informații despre procesul de dezbatere a anumitor decizii.

V. RECOMANDĂRI

Principala concluzie ce se desprinde în rezultatul monitorizării AAPC este că standardele de TD impuse prin Legea 239/2008 și Regulamentul aprobat prin HG 96/2010 sînt deocamdată inaccesibile, în totalitatea lor și pentru toate AAPC chemate să le implementeze. Parțial, imposibilitatea de a aplica plenar aceste standarde naționale se datorează lipsei capacităților instituționale și penuriei financiare în care se află AAPC, însă în mare parte acest lucru se întîmplă din cauza imperfecțiunilor cadrului legal. Pînă la urmă, nu contează prea mult, dacă Regulamentul va fi adus în conformitate cu prevederile Legii 239/2008 sau invers, important este să existe niște standarde clare, simple și accesibile, interpretarea cărora să nu admită echivoc.

O soluție care poate fi promovată în vederea îmbunătățirii legislației este simplificarea rigorilor pe care le conține cu privire la asigurarea transparenței la etapa elaborării deciziilor. În prezent, AAPC, pe lîngă proiectul deciziei și a materialelor aferente, trebuie să elaboreze și cîteva tipuri de anunțuri cu un conținut destul de sofisticat, care să conțină argumentarea necesității elaborării, să se refere la compatibilitatea cu legislația națională și cea comunitară, să prevadă beneficiarii, impactul, rezultatele scontate, principalele prevederi etc., pe cînd toate aceste elemente se conțin deja în fundamentarea proiectului: nota informativă. Ar fi cazul să se lucreze mai mult pentru asigurarea accesului la toate proiectele de decizii și la fundamentarea acestora (cu excepțiile prevăzute), pentru fixarea termenelor clare de prezentare a recomandărilor, indicarea adresei (fizice și electronice) la care pot fi transmise acestea, a posibilității părților interesate de a contesta deciziile adoptate cu nerespectarea acestor cerințe de TD și răspunderea funcționarilor pentru încălcări.

Totuși, ținînd cont de realitățile curente, se recomandă prioritar întreprinderea cel puțin a următoarelor măsuri:

Referitoare la îmbunătățirea cadrului legislativ și normativ

- modificarea art.10 al Legii 239/2008 pentru a include prevederi exprese cu privire la necesitatea plasării proiectelor de decizii și a notelor informative ce le însoțesc pe paginile web ale AAPC;
- modificarea art.12 alin.(2) al Legii 239/2008 pentru a exclude sintagma „cel mult” din prevederea ce reglementează fixarea termenelor-limită de prezentare a recomandărilor, fiind utilă înlocuirea sintagmei „cel mult” cu sintagma „cel puțin”;
- completarea p.17 al Regulamentului aprobat prin HG 96/2010, pentru a preciza că pe paginile web ale AAPC compartimentele „anunțurile privind inițierea elaborării deciziei”; „anunțurile privind organizarea consultării publice”; „proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate”; „rezultatele consultării publice (proces-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor)” urmează a fi unificate, astfel încît toate aceste informații să fie accesibile în același compartiment;
- excluderea contradicțiilor dintre prevederile Legii 239/2008 și ale Regulamentului referitoare la etapa inițierii elaborării proiectului și etapa consultărilor publice, astfel

încît, dacă se decide că ele trebuie desfășurate concomitent, să fie degrevate AAPC de obligația de a plasa 2 anunțuri distincte;

- excluderea noii modalități de consultări publice introduse de Regulament - „solicitarea opiniei cetățenilor”, pentru a evita dublarea și confundarea etapelor, sau excluderea din Legea 239/2008 a etapei inițierii elaborării proiectului de decizie, astfel încît etapele de asigurare a TD la faza elaborării deciziei să fie: 1) consultările publice, 2) accesul la proiect și materialele aferente acestuia și 3) recepționarea și examinarea recomandărilor;
- determinarea consecințelor exacte în situația în care nu sînt recepționate recomandări și eliminarea neconcordanțelor în acest sens dintre Legea 239/2008 și Regulament;
- determinarea neechivocă în Regulament a obligației de a plasa pe pagina web sinteza recomandărilor sau precizarea că păstrarea sintezei recomandărilor în dosarul privind elaborarea proiectului de decizie, accesul la care se acordă la solicitare, nu limitează posibilitatea plasării ei pe pagina web a AAPC, imediat după întocmire;
- reglementarea unui conținut mai complex a raportului anual cu privire la transparența în procesul decizional și excluderea sau clarificarea elementelor inutile ale acestuia, așa ca: numărul contestațiilor depuse împotriva deciziilor adoptate de AAPC cu nerespectarea legii, numărul și tipurile de sancțiuni aplicate – din moment ce Legea 239/2008 nu conține prevederi referitoare la răspunderea pentru încălcarea prevederilor ei și a sancțiunilor aplicabile;
- includerea în Legea 239/2008 a prevederilor cu privire la posibilitatea părților interesate de a contesta deciziile AAPC adoptate cu încălcarea normelor de TD și a prevederilor despre încălcări, tipuri de răspundere și sancțiuni aplicabile pentru săvîrșirea lor.

Referitoare la practica respectării prevederilor Legii 239/2008 și Regulamentului

- plasarea anunțurilor cu privire la inițierea elaborării proiectelor de decizii, cu respectarea tuturor elementelor de conținut, prevăzute de art.9 al Legii 239/2008 și indicarea datei (reale) la care se plasează anunțul;
- neadmiterea situațiilor în care termenul-limită fixat pentru transmiterea recomandărilor să fie depășit la momentul plasării anunțului cu privire la inițierea elaborării proiectelor de decizii, precum și a celor în care termenele-limită sînt mai mici de 15 zile lucrătoare;
- plasarea proiectului de decizie și a fundamentării lui (nota informativă) pe pagina web concomitent cu plasarea anunțului cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie;
- plasarea sintezei recomandărilor pe pagina web.

Referitoare la plasarea informației despre TD pe paginile web ale AAPC

- respectarea cerințelor p.17 a Regulamentului cît privește informațiile ce se plasează obligatoriu pe pagina web, în special a informațiilor prevăzute la lit.d)-g), care, urmează a fi plasate în același loc;
- uniformizarea compartimentelor referitoare la TD pe paginile web ale AAPC și plasarea standardizată a informațiilor pe ele.